

# Benes Hoogezand kerngezonde 100-jarige

Het bedrijf heet officieel Benes Machinefabriek. Maar Benes in Hoogezand produceert vooral scheepsroeren. Eind deze maand bestaat het bedrijf honderd jaar.

RICHOLD BRANDSMA

**N**a zes jaar bouwen rolt in 2016 het superjacht *The Black Pearl* bij Oceanco in Alblasterdam van de werf. Het miljoenenjacht, 106 meter lang, staat dan te boek als het grootste en mogelijk ook duurzaamste zeiljacht ter wereld (zie video onder).

*The Black Pearl* is gebouwd in opdracht van een puissant rijke Rus. Het schip mag dan gemaakt zijn in Alblasterdam, een onmisbaar onderdeel, komt uit Hoogezand: het roer.

De ogen van Siemen Mandema van Benes beginnen te glinsteren als hij terugdenkt aan de opdracht. In de 25 jaar dat hij samen met zijn zus Tineke Mandema aan het roer staat van Benes was dit wel een van de meest gedenkwaardige klussen. „Alleen al de masten van dat schip. Bijna 100 meter hoog. Om naar de thuishaven te kunnen varen, moest in Oekraïne een hoogspanningsleiding worden verhoogd. Tsja, als je geld hebt...”

De opdracht was ook speciaal omdat Benes vooral noordelijke scheepsbouwers als Bodewes, Ferus Smit of Koninklijke Niestern Sander bedient. En daar worden geen superjachten gebouwd voor de rijken der aarde.



Tineke en Siemen Mandema in het bedrijf in Hoogezand. FOTO'S: JASPAR MOULIJN

Familiebedrijf Benes in Hoogezand viert deze maand zijn honderdste verjaardag. In het bedrijf aan de Van Neckstraat vertellen Siemen en Tineke Mandema graag over de geschiedenis van het bedrijf.

Tineke doet vooral de administratie, Siemen de productontwikkeling. Hij ontwerpt roeren, doet aan engineering. Dat is best bijzonder.

Siemen werkte in een grijs verleden weliswaar al eens een jaar bij Benes, maar toen hij 25 jaar geleden terugkeerde in het bedrijf, was hij met het heel andere dingen bezig. „Ik moest alles vanaf het begin ontdekken.”

In 1924 start Jan Benes het bedrijf. Hij heeft er dan al twee mistukkingen op zitten. „Het moest deze keer goed gaan” zegt Tineke Mandema. „Ferus Smit zei toen tegen hem ‘kom maar bij ons zitten’. Zij zaten toen aan het Foxholsterbos.”

Drie keer is scheepsrecht. De zaken voor Benes gaan goed. In 1929 verhuist het bedrijf naar een groter pand in Hoogezand. Daar zit het bedrijf nog altijd.

In 1991 komt het bedrijf in handen van Hans Benes, echtgenoot van Tineke. „Hans ging helemaal voor het bedrijf. Hij was er altijd mee bezig.”

Hans Benes overlijdt eind jaren negentig. „Tot op de laatste dag was hij met het bedrijf bezig”, vertelt Tineke. „Op zijn sterfbed vroeg hij me of ik het wilde overnemen. Hij wilde niet dat het bedrijf verkocht zou worden.”

Dat was nogal wat. Een bedrijf voortzetten waarvan je de ins en outs eigenlijk niet kent. „En Hans had alles wel in zijn hoofd zitten, maar het stond niet op papier. Hij vertelde er ook niet over.”

Broer Siemen die destijds in de Randstad werkte, schoot te hulp. „Ik heb direct gezegd ‘ik kom je helpen.’” Daarbij liep Siemen overigens ook tegen het probleem aan van weinig kennis. „Ik had hier wel eens gewerkt, maar dat was lang geleden. Ik moest alles voor mezelf opnieuw uitvinden.”



Roeren in ontwikkeling.

**‘In mindere tijden hebben we onszelf wel eens geen salaris uitbetaald’**

Ze slaan zich erdoor, al zijn ze eerlijk: het was nooit gelukt zonder de mensen in het bedrijf. Steunpilaren, noemen ze hen. Benes heeft net als overal in de scheepsbouw goede tijden meegemaakt, maar net zo goed de mindere. En dan is er een wisselwerking, zeggen ze. „In mindere tijden hebben we onszelf wel eens geen salaris uitbetaald om het personeel te kunnen betalen. Waarom? Omdat we weten dat we ook op hen kunnen rekenen als dat nodig is.”

2004 was bijvoorbeeld een jaar waarin het minder was, herinnert Siemen zich. „Weet je bij ons is het

zo dat het nadruppelt. Als het in de scheepsbouw minder is, hebben wij nog orders liggen waaraan we werken. Daarna komt de klad erin. Dan hebben wij het lastig, terwijl de situatie in de scheepsbouw alweer aantrekt.”

Maar Siemen en Tineke vieren deze maand de honderdste verjaardag van een bedrijf dat in goede gezondheid verkeert. Zeventien mensen hebben ze in dienst.

In Nederland is Benes ongeveer het enige bedrijf dat zich nog met deze tak van sport bezighoudt. En Benes is nog lang niet klaar. Siemen (58) en Tineke (63) zitten nog vol ideeën. Bijvoorbeeld om te innoveren op het gebied van inspectie van roeren en stroomlijning.

Stoppen? Nee, daar denken ze voorlopig niet aan. „Ik vind het nog steeds leuk om door te gaan. Het houdt me ook scherp”, zegt Siemen.



Foto van Benes honderd jaar geleden. De hamer die het jongetje vasthoudt is nog steeds aanwezig in het bedrijf. EIGEN FOTO